

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn כ"א of סנהדרין דף. מסכת סנהדרין דף כ"א. Some of the topics we will learn about include:

מלך

Many Halachos pertaining only to the king; including:

לא ירבה לו נשים

Not to marry too many wives;

לא ירבה לו סוסים

Not to acquire too many horses;

כסף וזהב לא ירבה לו מאד

Not to amass excessive wealth.

A

מלך

לא ירבה לו נשים

לא ירבה לו סוסים

כסף וזהב לא ירבה לו מאד

B

כותב לו ספר תורה לשמו

He is obligated to write a ספר תורה that he always keeps with him.

דריש טעמא דקרא

Whether we use the Mitzvah's reason to determine its specific Halachos?

ייחוד דפנויה

The Chachamim instituted a prohibition against seclusion between a man and an even unmarried woman after the incident involving דוד המלך's daughter Tamar.

כתב עברי וכתב אשורי

Ivri script, an ancient alphabet of larger letters used by בני ישראל, and Ashuri script, the letters we use today.

B

כותב לו ספר תורה לשמו

דריש טעמא דקרא

ייחוד דפנויה

כתב עברי
וכתב אשורי

1 So let's review...

The Pasuk says
ולא ירבה לו נשים
ולא יסור לבבו
They king shall not marry many wives, so that they shall not turn his heart astray.

Zugt di Mishnah
לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה
The king may not marry more than 18 wives.
Now, the Mishnah cites a Machlokes:

רבי יהודה אומר
מרבה הוא לו
ובלבד שלא יהו מסירות את לבו
He may marry additional wives, as long as they are כשרות, who will not lead him astray.
And the Issur
לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה
Refers to wives who are not כשרות, who might be מסירות את לבו

רבי שמעון אומר
אפילו אחת ומסירה את לבו
הרי זה לא ישאנה
The Pasuk forbids marrying even one wife who would lead him astray. Rather,
אם כן למה נאמר לא ירבה לו נשים
דאפילו כאביגיל
He may not marry more than 18 wives, even if they are as righteous as אביגיל.
And so, the Issur
לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה
Refers even to כשרות, who will not be מסירות את לבו

The Gemara explains
רבי יהודה
דריש טעמא דקרא
רבי שמעון
לא דריש טעמא דקרא
uses the Mitzvah's reason to determine its specific Halachos, and so he holds that the king is only forbidden to marry more than 18 wives who might lead him astray; while רבי שמעון does not use the Mitzvah's reason to infer specific Halachos, and so he holds that the king may never marry more than 18 wives even if they would not lead him astray.

1

ולא ירבה לו נשים
ולא יסור לבבו

They king shall not marry many wives,
so that they shall not turn his heart astray.

משנה

לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה

The king may not marry more than 18 wives.

רבי שמעון אומר

אפילו אחת
ומסירה את לבו
הרי זה לא ישאנה

The Pasuk forbids marrying
even one wife who would
lead him astray.

אם כן למה נאמר
לא ירבה לו נשים
דאפילו כאביגיל

He may not marry more than
18 wives, even if they are
as righteous as אביגיל.

And so, the Issur

לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה

Refers even to כשרות,
who will not be מסירות את לבו

רבי יהודה אומר

מרבה הוא לו
ובלבד שלא יהו
מסירות את לבו

He may marry additional
wives, as long as they are כשרות,
who will not lead him astray.

And the Issur

לא ירבה לו נשים
אלא שמנה עשרה

Refers to wives
who are not כשרות,
who might be מסירות את לבו

רבי שמעון

לא דריש
טעמא דקרא

does not use the
Mitzvah's reason to infer
specific Halachos,
and so he holds that the
king may never marry
more than 18 wives
even if they would not
lead him astray.

רבי יהודה

דריש
טעמא דקרא

uses the Mitzvah's
reason to determine its
specific Halachos,
and so he holds that the
king is only forbidden to
marry more than 18 wives
who might lead him
astray

2 However, the Gemara asks, הא איפכא שמעינן להו
 In a Mishnah in בבא מציעא, מסכת בבא מציעא, they take opposite positions:
 אלמנה
 בין שהיא ענייה
 בין שהיא עשירה
 אין ממשכנין אותה
 דברי רבי יהודה
 רבי holds that the Torah forbids taking collateral from any widow.
 רבי שמעון אומר
 עשירה ממשכנין אותה
 ענייה אין ממשכנין אותה
 רבי שמעון holds that the Torah only forbids taking collateral from a poor widow, because
 אתה חייב להחזיר לה
 ואתה משיאה שם רע בשכנותיה
 Since he will have to visit her daily to return the collateral, it will give her a bad reputation in her neighborhood.
 And the Gemara there explains
 רבי יהודה
 לא דריש טעמא דקרא
 רבי שמעון
 דריש טעמא דקרא
 רבי does not infer Halachos from the reason, while רבי שמעון does?

2

הא איפכא שמעינן להו

אלמנה

רבי אלעזר

**עשירה ממשכנין אותה
ענייה אין ממשכנין אותה**

The Torah only forbids taking collateral from a poor widow, because

**אתה חייב להחזיר לה
ואתה משיאה שם רע בשכנותיה**

Since he will have to visit her daily to return the collateral, it will give her a bad reputation in her neighborhood.

רבי אלעזר

**דריש
טעמא דקרא**

רבי יב/דב

**בין שהיא ענייה
בין שהיא עשירה
אין ממשכנין אותה**

The Torah forbids taking collateral from any widow.

רבי יב/דב

**לא דריש
טעמא דקרא**

3

The Gemara answers

רבי יהודה לא דריש טעמא דקרא

Generally, רבי יהודה does not infer Halachos from the reason, and so one may not take collateral from any widow.

However, the case of the king is different, because

ושאני הכא דמפרש קרא

מאי טעמא לא ירבה לו נשים

משום דלא יסור

The Torah explicitly gives the reason that the king may not marry additional wives BECAUSE they might lead him astray, implicitly permitting him to marry additional, righteous women.

On the other hand, רבי שמעון holds

בעלמא דרשינן טעמא דקרא

Generally, רבי שמעון does infer Halachos from the reason, and so one may take collateral from a wealthy widow.

However, the case of the king is different, because

לכתוב רחמנא לא ירבה

ואנא ידענא מאי טעמא

משום דלא יסור

We would understand the reason even if the Torah would not state it, and we would use this rationale to limit the prohibition to women who might lead him astray.

Therefore, by explicitly stating

ולא יסור לבבו

The Torah is teaching us

אפילו אחת ומסירה את לבו

הרי זה לא ישאנה

The Torah is stating a distinct prohibition against marrying even one wife who might lead him astray. Therefore,

מה אני מקיים לא ירבה

דאפילו כאביגיל

The prohibition against additional wives must refer even to righteous women.

3

רבי יב/דכ

לא דריש טעמא דקרא

And so one may not take collateral from any widow.
However, the case of the king is different,

ושאני הכא דמפרש קרא
מאי טעמא לא ירבה לו נשים
משום דלא יסור

The Torah explicitly gives the reason
the king may not marry additional wives
BECAUSE they might lead him astray,
implicitly permitting him to marry additional,
righteous women.

רבי א/צ/ו

בעלמא דרשינן טעמא דקרא

and so one may take collateral from a wealthy widow.
However, the case of the king is different, because

לכתוב רחמנא לא ירבה
ואנא ידענא מאי טעמא
משום דלא יסור

We would understand the reason
even if the Torah would not state it,
and we would use this rationale to limit the prohibition
to women who might lead him astray.

Therefore, by explicitly stating

ולא יסור לבבו

The Torah is teaching us

אפילו אחת ומסירה את לבו
הרי זה לא ישאנה

The Torah is stating a distinct prohibition against marrying
even one wife who might lead him astray.

מה אני מקיים "לא ירבה"
דאפילו כאביגיל

The prohibition against additional wives
must refer even to righteous women.

4

The Gemara cites two other opinions:
לא ירבה לו נשים יותר מעשרים וארבע
He may not marry more than 24 wives; OR
לא ירבה לו נשים יותר מארבעים ושמנה
He may not marry more than 48 wives.

The Gemara explains the מחלוקת as follows:
The Pasuk lists six wives of דוד המלך, and then says
אם מעט ואוסיפה לך כהנה וכהנה
I would add to you like these and like these.

Our Mishnah holds
כהנה שית
וכהנה שית
The word כהנה refers to another six, and the word וכהנה
refers to another six;
דהווי להו תמני סרי
For a total of 18 wives;

The second opinion holds
כהנה תרתי סרי
The first כהנה adds another six, for a total of 12;
וכהנה עשרין וארבע
And the second וכהנה doubles this amount, for a total of 24.

The third opinion
דריש וי"ו
Expounds the extra letter וי"ו of the second וכהנה, doubling
the amount of 24, for a total of 48;
=====

4

Two other opinions:

לא ירבה לו נשים ...

יותר מארבעים ושמנה 48 wives	יותר מעשרים וארבע 24 wives

The Pasuk lists six wives of דוד המלך, and then says

אם מעט

ואוסיפה לך כהנה וכהנה

I would add to you like these and like these.

The 3rd opinion

יותר
מארבעים
ושמנה

דריש וי"ו
Expounds the
extra letter וי"ו
of the second וכהנה,
doubling the
amount of 24,
for a total of 48.

The 2nd opinion

יותר
מעשרים
וארבע

כהנה
תרתי סרי
The first כהנה adds
another six,
for a total of 12.
וכהנה
עשרין וארבע
And the second
וכהנה doubles this
for a total of 24.

Our Mishnah

אלא
שמנה
עשרה

כהנה שית
וכהנה שית
The word כהנה
refers to another six,
and the word וכהנה
refers to another six;
for a total of 18.

5 The Gemara continues with matters related to דוד המלך:
 ארבע מאות ילדים היו לו לדוד
 וכולן בני יפת תואר היו
 יפי תואר had 400 young men who were born from non-Jewish women converted during wartime.
 ומגדלי בלוריות היו
 וכולן יושבין בקרונות של זהב
 ומהלכין בראשי גייסות היו
 והם היו בעלי אגרופין של בית דוד
 They all sported non-Jewish hairstyles, sat in golden carriages, and led the troops, as they were the strong men of דוד's household.

The Gemara adds

תמר

בת יפת תואר היתה

דוד המלך's daughter Tamar was also the daughter of a captive woman.

For this reason, the Gemara explains, she told דוד's son, אמנון,

דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך

Speak to the king, and he will surely not withhold me from you.

Now,

אחתיה מי הוה שריא ליה?

They were both children of דוד המלך, who would certainly not allow a brother to marry his sister?

Rather,

בת יפת תואר היתה

She was not Halachically Dovid's child, and therefore, not Amnon's sister, as Rashi explains

קודם שנתגיירה בלב שלם

Her mother had not yet truly converted at the time that she was conceived.

=====

5 ארבע מאות ילדים היו לו לדוד
 וכולן בני יפת תואר היו
 יפי תואר had 400 young men who were born from non-Jewish women converted during wartime.

ומגדלי בלוריות היו
 וכולן יושבין בקרונות של זהב
 ומהלכין בראשי גייסות היו
 והם היו בעלי אגרופין של בית דוד

They all sported non-Jewish hairstyles, sat in golden carriages, and led the troops as they were the strong men of דוד's household.

The Gemara adds

תמר

בת יפת תואר היתה

דוד המלך's daughter Tamar was also the daughter of a captive woman.

אמנון, For this reason, she told דוד's son,

דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך

Speak to the king, and he will surely not withhold me from you.

אחתיה מי הוה שריא ליה

דוד המלך, They were both children of דוד המלך, who would certainly not allow a brother to marry his sister?

בת יפת תואר היתה

She was not Halachically Dovid's child, and therefore, not Amnon's sister,

as Rashi explains

קודם שנתגיירה בלב שלם

Her mother had not yet truly converted at the time that she was conceived.

6 The Gemara digresses to expound the Pesukim regarding the incident of ותמר and אמנון, and then cites a ברייתא:
 גדר גדול גדרה תמר באותה שעה
 When Tamar publicized what happened to her, she helped create a great barrier against the recurrence of such an incident, because people commented
 לבנות מלכים כך
 לבנות הדיוטות על אחת כמה וכמה
 אם לצנועות כך
 לפרוצות על אחת כמה וכמה
 If this could happen to a modest princess, certainly it could happen to immodest commoners! Therefore,
 באותה שעה גזרו על ייחוד דפנויה
 At that time, the רבנן forbade seclusion by a man and even an unmarried woman.
 =====

6

אמנון ותמר

גדר גדול גדרה תמר
באותה שעה

When Tamar publicized what happened to her, she helped create a great barrier against the recurrence of such an incident, because people commented

לבנות מלכים כך
לבנות הדיוטות על אחת כמה וכמה
אם לצנועות כך
לפרוצות על אחת כמה וכמה

If this could happen to a modest princess, certainly it could happen to immodest commoners!

Therefore,

באותה שעה גזרו
על ייחוד דפנויה

At that time, the רבנן forbade seclusion by a man and even an unmarried woman.

7 Zugt di Mishnah
לא ירבה לו סוסים
אלא כדי מרכבתו
The king may only acquire enough horses for his chariots.

The Gemara adds
אפילו סוס א' והוא בטל
הוא בלא ירבה
If he has even a single horse that is idle, he transgresses
this prohibition. However,
לאפושי מותר
He may maintain a surplus of horses for his needs.

The Mishnah continues
וכסף וזהב לא ירבה לו מאד
אלא כדי ליתן אספניא
And he should only amass enough wealth to pay his
army's annual wages. And the Gemara adds
להרווחה מותר
It is permitted for him to amass the permitted amount
generously, without being exacting.
=====

7 משנה

לא ירבה לו סוסים
אלא כדי מרכבתו

*The king may only acquire enough horses
for his chariots.*

אפילו סוס א' והוא בטל
הוא ב'לא ירבה''

*If he has even a single horse that is idle,
he transgresses this prohibition.*

However,

לאפושי מותר

He may maintain a surplus of horses for his needs.

וכסף וזהב לא ירבה לו מאד
אלא כדי ליתן אספניא

*And he should only amass enough wealth
to pay his army's annual wages.*

And the Gemara adds

להרווחה מותר

*It is permitted for him to amass the permitted
amount generously, without being exacting.*

9

The Mishnah continues

וכותב לו ספר תורה לשמו

The king is commanded to write a ספר תורה and keep it with him at all times:

יצא למלחמה

מוציאו עמו

נכנס הוא

מכניסה עמו

When he goes to, and returns from, war, he brings it with him.

יושב בדין

היא עמו

מיסב

היא כנגדו

It is with him when he judges and when he eats,

שנאמר

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו

It should always be with him.

The Gemara adds

ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו

He does not fulfill his obligation if he inherits a תורה.

Although the Pasuk says

ועתה כתבו לכם את השירה

And so

הדיוט נמי

Every Jew is commanded to write a ספר תורה?

The Gemara explains

כותב לשמו שתי תורות

אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו

ואחת שמונחת לו בבית גנזיו

Unlike a commoner, a king is commanded to write two

ספרי תורה; one stays with him at all times, and the other remains in his storehouse.

And a דף כ"ב on ברייתא adds;

אותה שיוצאה ונכנסת עמו

עושה אותה כמין קמיע ותולה בזרועו

The scroll that stayed with him constantly was bound to his arm like an amulet, as the Pasuk says

שויתי ה' לנגדי תמיד

=====

9

מלך

וכותב לו ספר תורה לשמו

The king is commanded to write a ספר תורה and keep it with him at all times:

יושב בדין

היא עמו

מיסב

היא כנגדו

It is with him

when he judges

and when he eats,

יצא למלחמה

מוציאו עמה

נכנס הוא

מכניסה עמו

When he goes to,

and returns from, war,

he brings it with him.

מלך

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו

It should always be with him.

ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו

He does not fulfill his obligation if he inherits a ספר תורה.

?

ועתה כתבו לכם את השירה

And so

הדיוט נמי

Every Jew is commanded to write a ספר תורה?

The Gemara explains

כותב לשמו שתי תורות

ואחת

שמונחת לו

בבית גנזיו

אחת

שהיא יוצאה

ונכנסת עמו

Unlike a commoner,

a king is commanded to write two ספרי תורה;

one stays with him at all times,

and the other remains in his storehouse.

And a דף כ"ב on ברייתא adds;

אותה שיוצאה ונכנסת עמו

עושה אותה כמין קמיע ותולה בזרועו

The scroll that stayed with him constantly

was bound to his arm like an amulet.

As the Pasuk says

שויתי ה' לנגדי תמיד

10 The Gemara digresses to discuss various scripts, and languages, used to write Sifrei Torah, at different times, and cites several opinions:

1.

בתחלה
ניתנה תורה לישראל
בכתב עברי ולשון הקודש

At first, the Torah was given in Ivri script, an ancient alphabet of larger letters used by בני עבר הנהר, and in the Hebrew language.

חזרה וניתנה להם בימי עזרא
בכתב אשורית ולשון ארמי

In the times of Ezra, they changed to Ashuri script, the letters we use today in our ספרי תורה, but in the Aramaic language.

Subsequently,

ביררו להן לישראל
כתב אשורית ולשון הקודש

They chose the combination of Ashuri script and Hebrew;

Accordingly, the Gemara explains

למה נקרא שמה אשורית
שעלה עמהם מאשור

The term 'Ashuris' connotes the language's ascension from Ashur;

2.

A second opinion

בתחלה בכתב זה ניתנה תורה לישראל

The Torah was originally given in כתב אשורית.

כיון שחטאו

נהפך להן לרועץ

כתב עברי was returned to them.

כיון שחזרו בהן

החזירו להם

After they returned from exile, כתב אשורית was returned to them.

Accordingly, the Gemara explains

למה נקרא שמה אשורית

שמאושרת בכתב

The term 'Ashuris' means it is the choicest of scripts;

3.

כתב זה לא נשתנה כל עיקר

The Torah was given, and always written, in Ashuri script.

The 2nd

10

Various scripts, and languages, used to write Sifrei Torah and cites several opinions:

1

בתחלה

ניתנה תורה לישראל

בכתב עברי ולשון הקודש

At first, the Torah was given in Ivri script, an ancient alphabet of larger letters used by בני עבר הנהר, and in the Hebrew language.

חזרה וניתנה להם בימי עזרא

בכתב אשורית ולשון ארמי

In the times of Ezra,

they changed to Ashuri script, the letters we use today in our ספרי תורה, but in the Aramaic language.

Subsequently,

ביררו להן לישראל

כתב אשורית ולשון הקודש

They chose the combination of Ashuri script and Hebrew;

Accordingly, the Gemara explains

למה נקרא שמה אשורית

שעלה עמהם מאשור

The term 'Ashuris' connotes the language's ascension from Ashur;

2

בתחלה

בכתב זה ניתנה תורה לישראל

The Torah was originally given in כתב אשורית.

כיון שחזרו בהן

החזירו להם

After they returned from exile, כתב עברי was returned to them.

כיון שחטאו

נהפך להן לרועץ

After they sinned, they forgot it, and used כתב עברי.

Accordingly, the Gemara explains

למה נקרא שמה אשורית

שמאושרת בכתב

The term 'Ashuris' means it is the choicest of scripts.

3

כתב זה לא נשתנה כל עיקר

The Torah was given, and always written, in Ashuri script.

